

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Eindverslag EU-rapporteur Clean Industrial Deal

aan Leden en plv. leden van de vaste commissie voor KGG
in afschrift aan Leden en plv. leden van de vaste commissies voor IenW en EUZA
datum 9 juni 2026
te betrekken bij Procedurevergadering KGG d.d. 16 juni 2026

Henk Jumelet (CDA)

Geachte collega's,

In mijn hoedanigheid als EU-rapporteur over de *Clean Industrial Deal* (CID) heb ik het genoegen u mijn eindverslag aan te bieden. Hierin doe ik verslag van met betrokken partijen gevoerde gesprekken over de CID en deel ik tevens enkele algemene bevindingen. Dit ter aanvulling op de op 17 april 2026 met de Kamercommissie KGG gedeelde tussenrapportage over een eerste reeks gesprekken die met partijen in Nederland is gevoerd. Dit EU-rapporteurschap heeft zich gericht op het versterken van de informatiepositie van de Kamer en het zorgen voor een optimale behandeling in de Kamer van de CID, met inbegrip van EU-voorstellen die hieruit voortvloeien.

Algemene bevindingen: betrokkenen positief over doelen en uitgebrachte voorstellen, wel meer vaart en hoger ambitieniveau nodig

De CID heeft tot doel om te komen tot decarbonisatie, lagere energieprijzen, concurrerende industrieën en hoogwaardige banen, in het licht van de zorgen over het concurrentievermogen van de industrie in de EU en de noodzaak om de Europese economie koolstofvrij te maken. Op basis van de gevoerde gesprekken blijkt dat de Europese Commissie (hierna: Commissie) al meerdere voorstellen en initiatieven heeft uitgebracht die de betrokken partijen in Nederland als positief beoordelen. Tegelijkertijd wordt er wel gevraagd om een hoger ambitieniveau in de op tafel gelegde EU-initiatieven om echt een impact te kunnen te maken, zoals ten aanzien van de voorgestelde bepalingen in de *Industrial Accelerator Act* die moeten leiden tot vraagcreatie. Ook wordt erop aangedrongen om reeds uitgebrachte EU-wetgevingsvoorstellen die voortvloeien uit de CID, zoals het *European Grids Package*, spoedig vast te stellen. Dit gelet op het feit dat er nu al dringend behoefte is aan deze regelgeving. De komende periode zal er nog een aantal voor de CID belangrijke nieuwe EU-wetgevingsinitiatieven volgen.

Terugkoppeling van de ondernomen activiteiten

Op 22 april 2026 heb ik een gesprek gehad met vertegenwoordigers van de ondernemersvereniging uit de Rotterdamse haven (Deltalinqs) over hoe vanuit deze voor de Nederlandse economie strategisch belangrijke mainport tegen de CID wordt aangekeken. Op 8 mei 2026 ben ik naar Brussel afgereisd voor een reeks gesprekken met vertegenwoordigers van de EU-instellingen. Tijdens de gesprekken in Brussel heb ik allereerst nagegaan welke acties en wetgeving de Commissie voornemens is nog te gaan voorstellen. Ook heb ik besproken of met de nu op tafel neergelegde plannen ook het gewenste resultaat zal worden bereikt, namelijk de industrie concurrerend en duurzaam laten zijn, en welke acties de Commissie ziet weggelegd voor Nederland om dit te bereiken. Tijdens de gesprekken met vertegenwoordigers van de EU-instellingen zijn ook de reacties van betrokken partijen in Nederland op de CID en de *Industrial Accelerator Act* (IAA) gedeeld.

Industrie in Nederland onder grote druk; ook actie op EU-niveau nodig om industrie concurrerend te maken en tegelijk te laten verduurzamen

Tijdens het laatste gesprek in Nederland over hoe er wordt aangekeken tegen de CID kwam (opnieuw) duidelijk naar voren dat de industrie in Nederland onder grote druk staat. Daarbij werd gewezen op twee factoren die zorgen voor een oneerlijk speelveld: de veel hogere elektriciteits- en CO₂-kosten in Nederland dan in de buurlanden en een massale toevoer van minder duurzame producten uit vooral Azië, die onder de kostprijs worden aangeboden. Tijdens het gesprek werd ook het belang benadrukt van het bieden van een gelijk speelveld aan de hoofdrolspelers in de chemieclusters in Nederland, zoals die in de Rotterdamse haven.

Vraagcreatie wordt gezien als een noodzakelijke voorwaarde om de transitie naar een duurzame industrie en chemie te doen slagen. Een voorstel dat in dit kader als positief wordt beoordeeld en dat bijdraagt aan een gelijk speelveld is de recentelijk voorgestelde IAA-verordening van de Commissie, die inzet op de creatie van een duurzame vraag via aanbestedingen, labels en criteria voor koolstofarme producten. Wel werd erop gewezen dat de in de IAA voorgestelde aanpak nog niet (hard) ingevuld is voor chemie – terwijl belangrijke chemieclusters, zoals in Rotterdam, voor de Europese economie een grote waarde hebben - en ook gericht zou moeten zijn op het aanjagen van de private vraag, aangezien de meeste vraag naar producten op de markt privaat is. Een ander aandachtspunt is bescherming van de industrie tegen derde landen, die producten onder de kostprijs aanbieden, bijvoorbeeld als gevolg van staatssteun of doordat deze minder duurzaam zijn geproduceerd.

Er wordt ook gepleit voor een permanente marktbescherming van duurzame sectoren ten behoeve van een gelijk speelveld. In dit kader heeft de EU besloten tot de invoering van het zogenaamde *Carbon Adjustment Border Mechanism* (CBAM). Als tijdelijk antwoord, totdat er permanente instrumenten in de EU zoals het CBAM in werking zijn getreden, wordt het nodig geacht op Europees niveau met tijdelijke vrijwarings-maatregelen te komen (zoals quota en heffingen), waarbij wordt gekeken naar de volledige waardeketen, in het bijzonder bij sectoren als de chemie. Om de industrie te helpen bij het verduurzamen is ook de in het *European Grids Package* voorgestelde tijdelijke bouwvrijstelling voor stikstof relevant. Deze voorgestelde tijdelijke vrijstelling wordt ook bij waterstof- en CCUS-projecten nodig geacht en zou bovendien structureel een forse reductie van stikstof kunnen leveren. Tenslotte wordt benadrukt dat erop moet worden toegezien dat Europa een aantrekkelijke plek blijft om internationale investeringen te doen.

Aantal belangrijke EU-initiatieven uit Clean Industrial Deal al uitgebracht

De Commissie benadrukte tijdens de gesprekken dat ze getracht heeft zo spoedig mogelijk met wetgevingsvoorstellen te komen ter ondersteuning van de doelstellingen van de CID. Dit omdat de timing en een spoedige uitvoering van groot belang is. Binnen een domein waar de Commissie zelf bevoegd is regels te stellen, staatssteun, heeft de Commissie op 25 juni 2025 al een staatssteunraamwerk (***Clean Industrial Deal State Aid Framework***) uitgebracht.¹ De lidstaten mogen hier nu gebruik van maken. Tijdens de gesprekken met de Commissie is ook uitvoerig stilgestaan bij de op 4 maart jl. uitgebrachte ***Industrial Accelerator Act*** (IAA). De Commissie hoopt hiermee strategische industrieën te behouden en de productie van *clean tech* producten (zoals zonnepanelen, batterijen en elektrische voertuigen) terug te halen naar de EU. De Commissie wees inzake de positie van de chemische industrie binnen de IAA op het op 8 juli 2025 uitgebrachte *European Chemicals Industry Action Plan* en de *Critical Chemicals Alliance*, via welke weg onder meer wordt gewerkt aan een definitie van "low carbon." Hoewel de chemische industrie nog geen onderdeel van de IAA is, is het wel de intentie van de Commissie om de chemische industrie in het toepassingsbereik op te nemen. Dit kon niet in het Commissievoorstel gerealiseerd worden, omdat gelet op de complexiteit van bijvoorbeeld het opstellen van een lijst over kritieke moleculen er meer tijd nodig is voor de uitwerking. De Commissie is voornemens naderhand via een gedelegeerde handeling te zorgen dat de chemische industrie onderdeel van het toepassingsbereik wordt. Een andere optie is om nog tijdens de interinstitutionele onderhandelingen de chemische industrie aan de IAA toe te voegen. Vanuit de Raad zijn er signalen dat een akkoord over de IAA eind 2026 onwaarschijnlijk lijkt, gelet op de vele discussiepunten die nog openstaan. Zo wordt er binnen de Raad verschillend aangekeken tegen de voorgestelde *Made in EU*-bepalingen. Er zijn

---

¹ https://competition-policy.ec.europa.eu/about/contribution-clean-just-and-competitive-transition/clean-industrial-deal-state-aid-framework-cisaf_en

lidstaten, zoals Frankrijk, die het Europese voorkeursprincipe in de wettekst willen versterken, terwijl anderen juist pleiten voor afzwakking. Ten slotte is er nog een derde groep EU-lidstaten, waar ook Nederland toe behoort, die voorstander is van het gericht inzetten op alleen strategische sectoren. De bepalingen over buitenlandse investeringen roepen ook vragen op bij verschillende lidstaten. De Commissie wil ook op de korte termijn de chemische industrie een helpende hand toereiken en onderzoekt daarom de mogelijkheden om dumping tegen te gaan. Tegelijk benadrukte de Commissie dat de industrie in de EU ook zelf moet blijven werken aan modernisatie.

De Commissie dringt er verder op aan om de onderhandelingen tussen EP en Raad over het op 10 december 2025 uitgebrachte **European Grids Package** in december 2026 af te ronden, gelet op het belang van deze wetgeving voor elektrificatie en om netcongestie te helpen oplossen. In algemene zin worden de Raad en het EP opgeroepen om onderhandelingen over alle voorstellen uit de CID snel af te ronden. Daarnaast wordt gewezen op het zo spoedig mogelijk omzetten van Europese wetten in nationale regelgeving en uitvoering als aandachtspunt voor de lidstaten. Inzake de energiekosten wees de Commissie erop dat een niet onaanzienlijk deel van de hoge energiekosten in de EU bestaat uit netwerkheffingen en belastingen en dat de Commissie hierover al aanbevelingen aan de EU-lidstaten heeft gedaan. Het is nu echter aan de lidstaten zelf om deze aanbevelingen al dan niet op te volgen.

Nog verwachte belangrijke initiatieven die onderdeel uitmaken van de CID

In navolging van de al uitgekomen initiatieven, zal de Commissie in oktober een **Europese circulaire economie wet** uitbrengen. Er wordt ook gewerkt aan herziening van de EU Aanbestedingswet (**Public Procurement Act**). In het derde kwartaal van 2026 komt er eveneens een *European Market Act* aan ter versterking van de interne markt. De Commissie ziet ook het belang voor de industrie bij andere initiatieven, zoals het aangekondigde Elektrificatie Actieplan en het *AccelerateEU*-plan.

De Commissie wees ook op het EU-emissiehandelssysteem (EU ETS), dat onderdeel is geworden van de discussie over de CID en die investeringszekerheid aan de industrie moet bieden. Er komt naar verwachting op 15 juli 2026 een voorstel tot **herziening van het EU ETS**. De Commissie wil mogelijk als bijkomende voorwaarde voor het krijgen van vrije uitstootrechten gaan stellen dat er in de EU geïnvesteerd moet gaan worden in decarbonisatie. De Commissie wil er ook voor zorgen dat de industrie op het transitiepad blijft met een duidelijk kader én ervoor zorgen dat het mogelijk is investeringen te doen die nodig zijn om te kunnen verduurzamen.

Binnen huidige kaders probeert EU financiële ondersteuning te bieden aan industrie om te verduurzamen en concurrerder te worden

Op dit moment zijn er geen nieuw financiële middelen voor de CID beschikbaar. De Commissie probeert wel investeringen aan te jagen via verschillende bestaande EU- fondsen, zoals het *Innovation Fund*. In het nieuwe meerjarig financieel kader van de EU (2028-2034) stelt de Commissie voor de industrie op verschillende manieren te ondersteunen, onder andere via een nieuw *Competitiveness Fund*. De Commissie dringt er ook op aan dat de middelen die het EU ETS genereert anders kunnen worden ingezet; de inkomsten hieruit zouden de EU-lidstaten volgens de Commissie moeten inzetten voor de verduurzaming van de industrie en niet (deels) laten terugvloeien naar de algemene middelen. De Commissie heeft eerder ook al aangekondigd in het kader van EU ETS met een *investmentbooster* te zullen komen.² Deze zal mogelijk lijken op de *Inflation Reduction Act* in de VS en eveneens tot doel hebben investeringen in verduurzaming van de industrie aan te jagen.

Hoogachtend,
Henk Jumelet

Bijlage

Ik heb, in aanvulling op de in de tussenrapportage van 17 april 2026 genoemde personen, met de volgende personen gesproken in het kader van het EU-rapporteurschap *Clean Industrial Deal*:

Deal:

1. Directeur bij Deltalinqs, de heer Bas Janssen
2. Programmadirecteur Public Affairs & Communicatie bij Deltalinqs, de heer Edwin Scherrenburg

---

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1044

3. Lid kabinet Eurocommissaris van Welvaart en Industriebeleid Stéphane Séjourné, mevrouw Aleksandra Kordecka
4. Lid kabinet Eurocommissaris voor Klimaatactie Wopke Hoekstra, de heer Miguel Garcia Jones
5. Directeur voor Strategie, Analyse en Planning bij DG Klimaatactie (CLIMA) van de Europese Commissie, mevrouw Yvon Slingenberg
6. Hoofd Europees Parlement bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de heer Arne Bartelsman
7. Klimaatattaché bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, mevrouw Marthe Huigsloot
8. Milieu attaché bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, mevrouw Esmée Ramaaker
9. Attaché Economische Weerbaarheid bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de heer Kevin Jurak